

**VAIDINIMAS APIE
ROBENĄ IR MARIJONĄ**

PERSONAŽAI:

Marijona – jauna piemenaitē, Robeno draugē

Riteris, vadinamas ir Obertu

Robenas – jaunas valstietis, Marijonos draugas,
vadinamas Robertu, Robišonu

Gotjē Užsispyrēlis – jaunas valstietis,
Robeno pusbroļis

Bodonas – jaunas valstietis, Robeno pusbroļis

Petronēlē – jauna piemenaitē, Marijonos draugē,
vadinama Petrele, Petrule

Hubertas – jaunas valstietis, Robeno draugas

Duragų pūtikai

Scenoje vaizduojama pieva,
pakrašty – kaimas

MARIJONA, kelkraštyje gano savo avis,
kurių nematyti, pina vainiką ir
dainuoja:

*Mane myli Robenas, aš esu jo,
Pasipiršo Robenas ir ves mane.
Man nupirko Robenas sijonėlį,
Gelumbinį, patogų ir gražų,
5 Ilgą suknelę ir dirželį.
Lia lia lia lia.
Mane myli Robenas, aš esu jo,
Pasipiršo Robenas ir ves mane.*

RITERIS, raitas, su kepurėtu sakalu
ant pirštinėtos rankos, artinasi
dainuodamas priedainį
*Grįždamas iš turnyro, sutikau
10 Vienišą Marutę grakštaus liemens.*

MARIJONA, nepastebėjusi riterio
*Ak, Robenai, jei mane myli,
Maldauju, vesk mane!*

RITERIS, prisiartindamas prie
Marijonos
Palaima Dievo, piemenaitel!

MARIJONA

Ir jums, senjore!

RITERIS

Aš meldžiu,

- 15 O pasakykite, mergele,
Kodėl dainuojat šią dainelę
Be paliovos ir taip mielai:
*Ak, Robenai, jei mane myli,
Maldauju, vesk mane!*

MARIJONA

- 20 Senjore mielas, ȳr dėl ko.
Robeną myliu, esu jo.
Štai dovanojo man krepšelį,
Šį botagėlį ir peilėlį.
Žinau gerai: esu brangi jam.

RITERIS

- 25 Ar nematei, sakyki man,
Čia paukščių, skraidančių laukuos?

MARIJONA

- O taip, tikrai regėjau juos:
Galybių begales dagilių
Ir krūmuose šiuose kikilių,
30 Taip čiulbančių linksmai ir uoliai.

RITERIS

O Dieve, tu miela grakštuole,
Kikiliai man jokie nerūpi.
Matei gal ančių čia, prie upės?
Tad štai ko klausiau aš tavęs.

MARIJONA

35 Tai gyvulys, kurs bliauna vis?
Taip, vakar tokius tris mačiau:
Malūnan traukė jie tačiau.
Šie gyvuliai jums rūpi, pone?

RITERIS

Tai bent atsakymas! O ne!
40 Sakyki, gal matei garnių?

MARIJONA

Silkių? Tikiuos, gerai girdžiu?
Nuo pat Gavėnios – nė vienos,
Kai vaišinaus pas ponią Ema,
Senelę mano, jos avelės šios.

RITERIS

45 Prisiekiu, tokios pajuokos
Viešai neteko man patirti.

MARIJONA

Meldžiu, senjore, susimilkit:
Ir kokį žvėrį laikot jūs?

RITERIS

Tai sakalas.

MARIJONA

Ar jis èdrus?

RITERIS

50 Mésytę éda.

MARIJONA

Tai bent žvérinis?

Ar matot? Jo galva odinè!

O kur jūs traukiate?

RITERIS

Prie upės.

MARIJONA

O man tiktai Robenas rūpi!

Toks linksmas, nuoširdus,

55 Po kaimą dūdmaišio garsus

Išgirsi sklendant, kai jis groja.

RITERIS

O piemenaitė malonioji,

Gal riterį pamilsit jūs?

MARIJONA

Senjore, traukitės, meldžiu!

60 Nenoriu riterio nė vieno.
Mylėsiu aš tiktai Robeną
Ir iš visų pasaulio vyrų
Jį vieną pasirinkt žadu.
Aplanko jis mane kas dieną,
65 Net sūrio atneša gardaus.
Turiu dar užanty aš jo
Ir didelę riekelę duonos,
Kurią man atnešė pietums.

R I T E R I S

Kodėl nepasilinksmint mums?
70 O gal, sakykit, piemenaitė,
Ten, į tą slėnį, prie giraitės,
Nujosime abu kartu?

M A R I J O N A , r i t e r i u i

Patraukit arklį, man baisu,
Kad neužgautų jis manęs.
75 Arklys Robeno neįkąs
Ir neįspirs jokiū būdu.

R I T E R I S

O piemenaitė, aš geidžiu,
Kad drauge taptumėt mana.

M A R I J O N A , r i t e r i u i

Senjore, traukitės, gana.

80 Jums nedera čia pasilikti.
Tas jūs arklys tikrai ims pykti.
Kuo jūs vardu?

RITERIS

Obertas aš.

MARIJONA, riteriui

*O veltui stengiatės, Obertai,
Mylėsiu aš tikrai Robertą.*

RITERIS

85 Ne, piemenaitė?

MARIJONA

Ne, prisiekiu.

RITERIS

Ak, manot, garbę jums nuplėsiu,
Jei mano prašymo nepaisot?
Aš – riteris, jūs – piemenaitė.

MARIJONA, riteriui

Dėl to aš jūsų nepamilsiu.
90 *Aš – piemenaitė, bet turiu
Draugužį – gerą, žavų, linksmą.*

RITERIS

Te Dievas teikia jums ramybės.

Neišnaudojau galimybės,
Todėl keliausiu sau toliau.

MARIJONA, riteriui

95 *Tra-li lia-ra lia-ra lia-li,*
Tra-li lia-ra lia-ra lia-lio.

RITERIS, nutolsta dainuodamas

Šį rytą jį jį pamiške,
Išvydau piemenaitę čia,
Meilutę, švelnią, gražią,
100 *Kokios nematė pats karalius.*
Ei! Tra-li lia-ra lia-ra lia-li
Tra-li lia-ra lia-ra lia-lio.

MARIJONA

Ak! Robišonai, ly-ly lia-lia.
Ateik pas mane, ly-ly lia-lia.
105 *Mes eisim pašokt, ly-ly lia-lia.*
Ly-ly lia-lia.

ROBENAS, įeina dainuodamas

Ak! Marijona, ly-ly lia-lia.
Einu pas tave, ly-ly lia-lia,
Mes eisim pašokt, ly-ly lia-lia,
110 *Ly-ly lia-lia.*

MARIJONA

Robenai!

ROBENAS

Marut!

MARIJONA

Iš kur tu?

ROBENAS

Dievuli, net palaidiniu
Nebevilkiau, nes taip atšalo,
Vilnonius marškinius dėviu

115 Ir atnešiau tau krūvą obuolių.

MARIJONA

Kai balsą tavo išgirstu,
Aš suprantu: Robenas eina.
O kaip mane pažįsti tu?

ROBENAS

Ir iš dainelės, ir avių.

MARIJONA

120 Bičiuli mielas, ne blogų
Žinių pranešti tau skubu:
Pro šalį jojo čia žmogus
Ant arklio, pirštinėtas toks,
Lyg peslį laikė jis ant rankos,
125 Irgi maldavo jį mylėt.
Bet nieko nepešė, nė kiek,
Tau nepakenksiu niekados.

ROBENAS, Marijonai

Marute, būtumei žalos
Kaip reikiant čia pridariusi,
130 Bet jeigu su Gotjė įpykusiu,
Su Bodonu atlėkęs būčiau,
Ir velniui galvą net nusukčiau.
Išvengt muštynių neįstengtų.

MARIJONA, Robenui

Drauguži mielas, nepakenktų
135 Mums pasilinksminti kartu.
Marijona atsisėda ant žolės

ROBENAS

Stovėt ar atsiklaupt ant kelių?

MARIJONA

Ne, prie manęs prisėski štai,
Užkąsim mudu.

ROBENAS, sėsdamasis šalia Marijonos

Aš mielai
Prisėsiu čia, prie tavo šono.
140 Ak, betgi koks aš nevidonas,
Kad ničnieko neatnešiau.

MARIJONA, traukdama iš ančio

Robeno dovanotus sūrį,
duoną ir obuolius

Dėl to nesikamuok, bro lau,
Dar sūrio užanty turiu,
Duonelės riekę štai dedu,
145 Ir obuolių skanių dar bus.

ROBENAS

Dievuli! sūris koks riebus!
O valgyk, sese.

MARIJONA

Imk ir tu.

Robenas ir Marijona valgo
O jei troškins, tai gerk už du,
Šiame ąsotyje vanduo.

ROBENAS

150 O jei dar lašinių kas duot
Senelės tavo, tai skanautum!

MARIJONA

Robenai, mudu jų negausim,
Jie palubėj ant aukšto kabo.
Gana bus to, kiek turim, gero,
155 Mums pusryčiams užteks tikrai.

ROBENAS

Kaip sopa pilvą man labai
Nuo to žaidimo vakarykščio!

MARIJONA

Sakyk, Robenai, ir nemikčiok,
Žaidei su rutuliukais tu?

ROBENAS

160 *Jūs išgirsit apie tai,
Gražuole, išgirsit apie tai.*

MARIJONA

Robenai, jau esi sotus?

ROBENAS

Taip. Ačiū.

MARIJONA

Įsidėsiu juos –
Duonelę, sūrį – užantin,
165 Kol vėl išalksime, manding.

ROBENAS

Verčiau į krepšį. Juk turi.

MARIJONA

Gerai. Robenai, ko žiūri?
Marijona keliasi, Robenas
jau atsistojęs
Prašyk, išpildysiu, ką nori.

ROBENAS

Marute, išmėginsiu uoliai,
170 Ar man esi ištikima,
Nes aš geriausias tavo draugas.
*Piemenaitėle, miela mergužėle,
Duokite man savo vainikėlių,
Duokite man savo vainikėlių.*

MARIJONA, nusiimdama savo vainikėlių
ir uždėdama Robenui ant galvos
175 *Robenai, ar nori, kad jį uždėčiau
Tau ant galvos iš meilės švelnios?*

ROBENAS

*O taip, jūs būsit mano širdelė
Ir turėsit mano dirželį,
Mano kapšelį ir mano sagę.*
180 *Piemenaitėle, miela mergužėle,
Duokite man savo vainikėlių.*

MARIJONA

*Mielai, švelnūsiai drauge.
Brolau, pašėlkim mudu, a!*

ROBENAS

Kaip nori: rankomis ar galva?
185 Aš moku viską, nemeluojau.
Ar negirdėjai to, brangioji?

MARIJONA

*Robenai, vardan tavo tėvo,
Ar moki šokti tu vikriai?*

ROBENAS, šoka kaitaliodamas
žingsnius ir judesius sulig
kiekvienu Marijonos klausimu

*O taip, vardan manos motulės,
190 Pažiūrėk, kaip aš moku!
Pirmyn ir atgal,
Gražuole, pirmyn ir atgal.*

MARIJONA

*Robenai, vardan tavo tėvo,
Apsisuki aplink galvelę.*

ROBENAS

*195 Marut, vardan manos motulės,
Žinau gerai, man pavyks.
Argi taip ne puiku?
Gražuole, argi taip ne puiku?*

MARIJONA

*Robenai, vardan tavo tėvo,
200 Tai susikibkime rankom.*

ROBENAS

*Marut, vardan manos motulės,
Tuojau pat, kaip nori tu,*

*Argi ne puiku?
Gražuole, argi ne puiku?*

MARIJONA

205 *Robenai, vardan tavo tėvo,
Ar moki vakarėliuose šokti?*

ROBENAS

*Vardan manos motulės,
Bet turiu mažiau plaukų
Prieky nei nugaroj,
210 Gražuole, prieky nei nugaroj.*

MARIJONA

Ar farandolą moki šokti?

ROBENAS

Taip, bet kelias juk šlapokas,
O aulai mano jau suplyšę.

MARIJONA

Mes šokti esam pasiryžę.
215 Nesikamuok, labai prašau.

ROBENAS

Atnešiu būgną, užmiršau
Dar dūdmaišį – griausmą burdoną,
Arvesiu čion aš ir Bodoną,
O jeigu rasiu – dar Gotjė.

220 Be to, gal man padėtų jie,
Jei riteris sugrįžtų čia.

MARIJONA

Robenai, grįžki kuo greičiau.
Jei pamatysi Petronėlę,
Draugužę mano, atsivesk:
225 Linksmesnė bus mūs draugija.
Tenai, už sodų, rasi ją,
Kur į Rožė malūną traukiam.
Tad paskubėk.

ROBENAS

Manęs tu lauki.
Bėgte nubėgsiu.

MARIJONA

Tai skubėk.

ROBENAS, palieka sceną ir uždusęs
atbėga pas savo pusbrolius

Gotjė ir Bodoną
230 Gotjė! Bodonai! Jūs namie?
Greičiau atverkite duris.

GOTJĖ

Robenai, sveikas būk atvykęs!
Dėl ko gi toks uždusęs tu?

ROBENAS

Jūs klausiate, kodėl dūstu?
235 Pavargęs, neatgaunu kvapo.

BODONAS

Tave kas primušė?

ROBENAS

Na ką tu!

GOTJĖ

Sakyki, jei kas įžeidė tave.

ROBENAS

O ponai, išklausykite mane.
Aš judviejų atvykau čia,
240 Nes menestrelis paslapčia
Ant žirgo jodamas maldavo
Marutės meilės. Aš bijau,
Kad jis negrįžtų tučtuojau.

BODONAS

Jeigu sugrįš – krauju mokės.

GOTJĖ

245 Na, kurgi ne, guldau aš galvą!

ROBENAS

Draugužiai, šventė bus tikra,
Jei ten nueisite drauge.

Bus Hubertas ir Petronėlė,
Ko dar betruksta šeimynėlei?
250 Kvietinės duonos gausit dar,
Gardžiausio sūrio ir vandens.

BODONAS

O! pusbroluži, veskis mus.

ROBENAS

Na, judu eikit šitonpus,
O aš pas Hubertą skubu
255 Ir Petronėlę.

BODONAS

Lėk už du!
O mudu eisime pro čia,
Pro Akmenį pasuksime.
Šakes didžiašias pasiimsiu.

GOTJĖ

O aš – spygliuotą savo lazdą,
260 Kur mano pusseserė turi.
Gotjė ir Bodonas pranyksta,
o Robenas bėga toliau
ieškoti Petronėlės

ROBENAS

Ei! Petronėle! Petronėle!

PETRONĖLĖ

Robenai? Kokios naujienėlės?

ROBENAS

Tu nežinai? Kviečia Marutė,
Suruošim šventę nemenkutę.

PETRONĖLĖ

265 Ir kas ten bus?

ROBENAS

Tu irgi aš.
Dar Užsispyrėlis Gotjė,
Bodonas, Hubertas, Marutė.

PETRONĖLĖ

Ar apsirengti man suknutę?

ROBENAS

Petrute, nieko tau netrūksta.
270 Sijonas šis labai pritiks.
Na, paskubėk, aš pirmas bėgsiu.

PETRONĖLĖ

Pirmyn! Ir aš tuoj atskubėsiu,
Kai tik suginsiu ėriukus.
Robenas bėga pas Hubertą,
Petronėlė eina suginti savo ėriukų

RITERIS, grįždamas iš medžioklės.

Nebeturi sakalo, keletas sumedžiotų
paukščių prikabinti prie balno.

Prisiartina prie Marijonos

O, piemenaitė, ar tai jus

275 Mačiau šį rytą, pasakykit?

MARIJONA

Maldauju, pone, paklauskite,

Keliaukite keliu savuoju.

RITERIS

Draugužė, o graži, švelnioji,

Sakau tai be piktos minties.

280 Keliauju be jokios vilties,

Su varpeliu tat paukščio ieškau.

MARIJONA

Palei gyvatvorę šią eikit,

Manau, tenai surasit jį.

Mat neseniai, mačiau, nuskrido.

RITERIS

285 Tikrai? Meldžiu, ar tai tiesa?

MARIJONA

Taip.

RITERIS

Tiesa, paukštelis nerūpėtų,
Jei gražią draugę sau turėčiau.

MARIJONA

Dėl Dievo, pone, nederėtų
Jums čia stovėt, aš taip bijau.

RITERIS

290 Dėl ko?

MARIJONA

Dėl Robinėlio mielo.

RITERIS

Dėl jo?

MARIJONA

Taip, jeigu sužinotų
Apie mane ir apie jus,
Jau niekada nebemylėtų.

RITERIS

Jums nieko nereikės bijot,
295 Jei paklausysite manęs.

MARIJONA

O pone, mudu čia užtikis.
Ramybėje mane palikit,

Jums neturiu ką pasakyti.
Man trukdote ganyt avis.

RITERIS

300 Aš apgailėtinas išties,
Kad nusižeminęs kalbu.

MARIJONA

Na, būkit geras, jau girdžiu
Žmonių ateinančių balsus.
*Girdžiu, Robenas groja sidabrine fleita,
Sidabrine fleita.*

305 Dėl Dievo, pone, eikit sveikas!

RITERIS

Piemenaituke, lik, brangute,
Sveika, daugiau neįkyrėsiu.

Riteris pasitraukia ir sutinka
grįžtantį Robeną, kuris nevikriai
laiko surastą sakalą

Mužike! Tuoj aš tau įkrėsiu!
Kam sakalą tu kankini?

310 Tai nebevogtum tu, kvaily,
Jeigu kas trenktų tau kaip reikiant!

ROBENAS

O! Pone, jo nekankinu.
Tiktai bijau, kad nepaspruktų.

RITERIS

Še tau ausų, niekingas sukčiau,
315 Kad maloniai su juo elgies.

ROBENAS, š a u k d a m a s

O Dieve! Ei! Gerieji žmonės!

RITERIS

Triukšmauji? Antausį dar tau!

MARIJONA

Šventa Marija! Ten Robenas!
Turbūt užpuolė ji kažkas.
320 Verčiau avis prarasiu aš,
Betgi skubėsiu jam padėti!
Deja! Ten riterį regiu!
Jie kaunas dėl manęs, graudu.
Skuba riterio ir Robeno link
Kas tau, Robenai, mielas drauge?

ROBENAS

325 Matai? Jis užmušė mane.

MARIJONA

Ir kam gi taip, dėl Dievo, pone,
Kodėl taip elgiatės su juo?

RITERIS

Su sakalu blogiau nei šuo
Jis elgėsi. Štai, piemenėle.

MARIJONA

330 Jo pagailėkit mažumėlę.
Atleiskit jam, maldauju, pone.

RITERIS

Mielai, jei josit su manim.

MARIJONA

To nedarysiu, Dieve gink.

RITERIS

Nereikia draugės man kitos,
335 Tik jūs ant mano žirgo josit.

MARIJONA

Jūs imate mane jėga?!
Robenai, ak, kodėl negelbsti?

Riteris išsiveža
besipriešinančią Marijoną

ROBENAS, pasilikęs vienas

Nelaimė! Viską taip prarasti!
Ir pusbroliai ateis vėliau!
340 Mielos Marutės netekau,
Dar antausis, rūbus suplėšė...

GOTJĖ, artindamasis

*Ei! pabuski, Robenai,
Nes išveža Marutę.
Nes išveža Marutę.*

ROBENAS, pastebėjęs Bodoną ir Gotjė
Gotjė, Bodonai, jūs jau čia?
345 Marutę pagrobė slapčia!

GOTJĖ
O jei padėtume mes jai?

ROBENAS
Nutilkit! Stengtumės tuščiai –
Tas riteris tikrai beprotis,
Todėl neverta mums šakotis!
350 Jis turi kalaviją kietą!
Ir sumušė mane kaip nieką –
Ilgam atminsiau jį, brolužiai.

GOTJĖ
Jeigu laiku atėjęs būčiau,
Oi neišvengtų jis peštynių.

ROBENAS
355 Na, pasislėpkim už krūmynų
Ir pažiūrėkim, ką jie veikia.
Tikiu, trise suskubsim greitai
Ir Marijoną išvaduosim,
Jei man padėti sugalvosit.
360 Širdis krūtinėj atsigaua.
Visi trys slepiasi už gyvatvorės

MARIJONA

Prašau, o pone, jus, maldauju,
Paleiskit, būkit išmintingas.

RITERIS

Nė nemanau, nes jūs žavinga.
Namo parvežti ketinu,
365 Žinau, ką duosiu dovanų.
Tą išdidumą jūs palikit
Ir upės paukštį šį priimkit,
Pats sumedžiojau, paragausit.

MARIJONA

Labiau aš sūrį mėgstu gauti,
370 Dar duoną, obuolius, nei šitą
Plunksnuotą jūsąjį paukštytį.
Jūs niekada man nepatiksit.

RITERIS

Kaip? Ką galėčiau padaryti,
Kad tau patikčiau, piemenaitė?

MARIJONA

375 O pone, laiko jūs negaiškite,
Prisiekiu – niekas nepadės.

RITERIS

Jums Dievas laimės nešykštės!
Na, iš tiesų, kvailys buvau,

Su kvaišele tiek sugaišau!
380 Sudie, piemene.

MARIJONA

Sudie, pone.
Riteris nutolsta
Vaje! Robenas liūdnas bus,
Manys suvis mane praradęs.

ROBENAS

Aūū!

MARIJONA

Jis ūkauja be žado!
Robenai, drauge, kaip laikais?

ROBENAS

385 Jaučiuosi puikiai ir linksmai,
Aš sveikas, nes matau tave.

MARIJONA

Eikš šen ir apkabink mane.

ROBENAS

Mielai, sesele, jei taip nori.
Pabučiuoja Marijoną

MARIJONA

Kvaileli, kaip mane bučiuoji?
390 Visi juk mato, negražu!

BODONAS

Tebus, Marute, jums ramu,
Mes esam giminės Robeno.

MARIJONA

Jūs nesigėdiju nė vieno,
Bet šio kvailelio elgesys
395 Kaimelio viso akyse
Šią mielą valandėlę, – ne.

ROBENAS

Kas gali sulaikyt mane?
Dar kartą pabučiuoja Marijoną

MARIJONA

Tiktai pažvelkit, koks drąsus!

ROBENAS

O Dieve! Būčiau aš narsus,
400 Jei grįžtų riteris dabar!

MARIJONA

Tikrai, Robenai? Betgi kam?
Juk nežinai, kokiū būdu
Ištrūkau aš.

ROBENAS

Iš jo nagų?
Tai, ką darei, mes matėm viską.

405 Žiūrėk, Bodono akys blizga,
Gotjė paklausk, jie pasakys,
Ar daug privargo su manim,
Kada veržiaus iš rankų jų.

G O T J Ę

Robenai, tu labai drąsus.

410 Kadangi baigėsi gerai,
Verčiau užmirškim visa tai.
Neverta kvaršint sau galvos.

B O D O N A S

Huberto, Petronėlės tos
Palaukim. Tuoj ateis abu.

415 Ak! štai ir jie!

G O T J Ę

Pačiu laiku.

Hubertas ir Petronėlė prisiartina
Hubertai, dūdmaišį turi?

H U B E R T A S

Taip.

M A R I J O N A

Sveika atvykusi, Petrut!

P E T R O N Ė L Ę

Palaima Dievo tau, Marut!

MARIJONA

Pasigedau tavęs, drauguže.

420 Pats laikas dainą uždainuot.

DRAUGIJA

Tokioj šaunioj draugijoj

Reikia gerai pasišėlt.

BODONAS

Ar susirinę jau draugėn?

HUBERTAS

Taip.

MARIJONA

Ką tuomet sužaisim vėl?

HUBERTAS

425 Gal „Karalius–Karalienės“?

MARIJONA

Verčiau jau tuos, kur žaidžiam mes

Prieš pat Šventąsias Kalėdas.

HUBERTAS

Šventąjį Kozmą?

BODONAS

Bus pats tas!

MARIJONA

Žaidimas šitas – vien patyčios.

HUBERTAS

430 Kai nesijuoksit – nesityčios!

MARIJONA

O kas paaiškins viską mums?

HUBERTAS

Galiu ir aš. Ką juokas ims,
Aukojant dovanas šventajam,
Teks Kozmo vieton sėstis jam.
435 Telaimi, kurs laimėti gali.

GOTJĖ

Kas bus šventasis?

ROBENAS

Aš.

Robenas sėdasi ant akmeninio
ežiaženklio ar kito tinkamo
atsisėsti daikto

BODONAS

Gerai.

Gotjė, aukokite pirmasis.

GOTJĖ

Priimkite, šventasis Kozmai,

Šią dovaną, jei per mažai,

440 Tai prašom.

Gotjė juokiasi iš šventojo
mimikos ir iš savo dovanos

ROBENAS

Juokias! Matot?! Štai!

GOTJĖ

Tiesa.

HUBERTAS

Marute, tau eilė.

MARIJONA

Kas pralaimėjo?

HUBERTAS

Jis, Gotjė.

Gotjė sėdasi į Robeno vietą

MARIJONA

Šventasis Kozmai, štai jums duodu.

HUBERTAS

Dievuli! tvardosi iš juoko!

445 Toliau eilė, Petrute, jums.

PETRONĖLĖ

Senjore Kozmai, va, brangus,
Nešu jums dovaną, priimkit.

ROBENAS

Gerai išsisukai, kaip reikiant.
Na, Hubertai, Bodonai, judu.

BODONAS

450 Šią puikią dovaną jums duodam.

GOTJĖ

Juokiesi? Pralaimėjai, sukčiau!

BODONAS

Ne, ne.

GOTJĖ

Hubertai, tu!

HUBERTAS

Tuojau.
Čia markės dvi.

GOTJĖ

Tu pralošei.

HUBERTAS

Nė šypsenėlės nematei.
455 Tad atsikelti neskubėki.

GOTJĖ

Sukčiauji, Hubertai, begėdi?
Patinka būti sumuštam?
Bet susirinkom čia ne tam!
Mokėk greičiau ir be kalbų.

HUBERTAS

460 Aš užmokėti sutinku.
Užima Gotjė vietą

ROBENAS

Prašau, ar, Kozmai, bus gerai?

MARIJONA

Žaidimas šis bjaurus labai.
Ar ne, Petrut?

PETRONĖLĖ

Visai netikęs.
Tad sugalvokim ką nors kita.
465 Mes čia merginos jaunos dvi,
Jūs – jaunikaičiai keturi.
Ilgai liūdėti mums neteks.

GOTJĖ

Kad būt smagiau, leiskim dujas.
Geriau nerasit.

ROBENAS

Fe! Gotjė,

470 Visai netikę jūs juokai,
Vis paistote šlykščias bjaurybės
Šalia Marutės, draugužytės!
Bėda tam snukiui, kurs nežino,
Kaip dera elgtis prie merginos.
475 Kad taip nebūtų niekadus.

GOTJĖ

Taip nedarysiu, būk ramus.

BODONAS

Nagi, pažaiskim.

HUBERTAS

Ką gi siūlai?

BODONAS

Tik „Karalienės ir Karaliai“.
Žaidimo šito norim mes.
480 Klausimėlius užduosiu aš,
Jeigu karaliumi išrinksit.

HUBERTAS

Na, ne, aš niekad nesutiksiu,
Verčiau visi išsiskaičiuokim.

GOTJĖ

Esi teisus, ratu sustokim,
485 Kurs bus dešimtas, taps karalium!

HUBERTAS

Visi sutinkame. Taip galim.
Nagi, sudėkime rankas.

Visi veikėjai sustoja ratu ir
ištiesia dešines rankas į centrą,
sudėdami delnus vienas ant kito

BODONAS

Ar bus gerai? Ką manot jūs?
Kuris pradės iš mūsų?

HUBERTAS

Gotjė.

GOTJĖ

490 Mielai pradėsiu. Darom taip.
Viens. Mano naudai.

Gotjė ištraukia delną iš apačios
ir uždeda viršuje. Kiekvienas
veikėjas pakartos tą patį judesį
skaičiuodamas

HUBERTAS

Du.

ROBENAS

Trys.

BODONAS

Keturi.

HUBERTAS

Skaičiuok, Marute, nesvarstyk.

MARIJONA

Mielai. Tebus penki.

PETRONĖLĖ

Šeši.

GOTJĖ

Septyni.

HUBERTAS

Aštuoni.

ROBENAS

Devyni.

BODONAS

Dešimt.

495 Ė-hė! ponuliai, aš – karalius!

GOTJĖ

Dėl Dievo Motinos, teisinga,
Ir mes visi su tuo sutinkam.

ROBENAS

Aukštyn jį kelkim, karūnuokim.

Bodonas iškilmingai pakeliamas ir
pasodinamas į tariamą karaliaus sostą:
ant didelio akmens arba kalvelės,
arba šiaip kokios aukštumėlės
Puiku.

HUBERTAS

Petrute, šen paduoki
500 Šiaudų vainiką, kur nupynei,
Bus karūna karaliui mūs.

PETRONĖLĖ

Prašau, karaliau.
Petronėlė karūnuoja Bodoną
savo pintu šiaudų vainiku

KARALIUS

Jus į rūmus,
Kviečiu, Gotjė, greičiau ateit.

GOTJĖ, pagarbiai stodamas
prieš karalių
Kiekvienas veikėjas
pakviestas darys tą patį
Valdove, įsakykit tai,
505 Ką padaryti aš pajėgsiu,

Ir nuo sunkumų aš nebėgsiu,
Kad nepakenktų man tiktai.

KARALIUS

Pavydu ar kada degei?
Po to pakviesiu ir Robeną.

GOTJĖ

510 O taip, valdove, aną dieną
Prie draugės durų išgirdau
Kažkokį triukšmą, įtariau
Ten buvus vyrą, nevidoną.

KARALIUS

Robenai!

ROBENAS

Welcome, o valdove!
515 Gali paklausti, ko geidi.

KARALIUS

Išvydęs gyvulio jauniklį,
Iš ko matai, kad tai patelė?

ROBENAS

Šis klausimas gražus ir geras!

KARALIUS

Tai atsakyk.

ROBENAS

Neketinu.

520 Bet jeigu jums tatau smalsu,
Po uodega pažvelkit jai.
Ir sužinosit neblogai.
Jūs manot, rausiu čia iš gėdos?

MARIJONA

Jisai teisus.

KARALIUS

Čia jūsų bėdos?

MARIJONA

525 O kaipgi, klausimas bjaurus.

KARALIUS

Marute, argi aš žiaurus?
Te norą ištaria.

ROBENAS

Bijau.

KARALIUS

Ne?

Na, apkabinki Marijoną
Taip švelniai, kaip tik jai patinka.

Robenas pabučiuoja Marijoną

MARIJONA

530 Kvailelis, kaip mane bučiuoja!

ROBENAS

Tikrai bučiuoju.

MARIJONA

Jūs meluojat.

Pažvelkite – įsivaizduojat:

Į veidą, rodos, man įkando.

ROBENAS

Maniau, kad sūrio atsikandau,

535 Jaučiau, kokia esi minkšta!

Sesele, pabučiuok mane,

Nepurkštauk.

MARIJONA

Ak, velniūkšti tu!

Esi sunkus nelyg akmuo!

ROBENAS

Ne, po velnių!

MARIJONA

Supykot jūs?

540 Ateikit čia ir būkite ramus.

Gražus ponaiti, jau tylėsiu,

Kad sumišimo neregėčiau.

KARALIUS

Į rūmus, Hubertai, prašau!

HUBERTAS

Einu, karaliaus aš klausau.

KARALIUS

545 Te Dievas Hubertą apsaugo!
Pietums geidauji kokio valgio,
Sakyk? Manęs tu neapgausi.

HUBERTAS

Na, kiaulės kumpio paragauti
Su riešutų-česnakų koše.
550 Anądien tiek jo prisikošiau,
Kad vidurius paleido net.

BODONAS

O Dieve! Jo kalba tai bent!
O taip, aš Hubertą pažįstu.

HUBERTAS

Petrut, užėikit jūs.

PETRONĖLĖ

Nedrįstu.

BODONAS

555 Petrute, nagi, būk drąsiausia.

Sakyki man, kuomet didžiausią
Patyrei malonumą meilės
Ir kokioj vietoj tatai teikės
Nutikti. Aš tavęs klausysiu.

PETRONĖLĖ

560 Mielai, valdove, pasakysiu.
Prisiekiu, kai manasis draugas,
Kurs mano sielą, kūną saugo,
Kol aš ganau avis viena
Laukuos, aplanko kas diena, –
565 Garbingai ir daugybę kartų.

BODONAS

Ir nieko?

PETRONĖLĖ

Nieko.

HUBERTAS

Netikiu.

BODONAS

O Dieve! Aš taip pat manau.
Marute, ženki rūmus jau.

MARIJONA

Užduok man gražų klausimėlį.

BODONAS

570 Mielai. Sakyki, mergužėle,
Kaip Robinėlį myli tu,
Draugužį linksmą. Aš draudžiu
Meluoti. Gėda, kas taip daro!

MARIJONA

Oi, Dieve gink, nemėgstu melo.
575 Myliu, valdove, jį be galo,
Labiau už bet kurią avele,
Net jei ji laukiasi ėrelių.

BODONAS

Šventasis Dieve! tai bent meilė!
Tegu visi sužino šitą.

GOTJĖ

580 Marut, nelaimė tau nutiko!
Avytę tavo vilkas neša!

MARIJONA

Robenai, gelbėk avį mažą,
Kol dar jos vilkas nesudraskė!

ROBENAS

Gotjė, paduoki savo lazda,
585 Išvysit drąsų jūs vaikiną!
Pulk vilką! Vilką! Pulk vilkyną!

Robenas bėga paskui vilką ir
pranyksta. Netrukus grįžta,
laikydamas glėbyje avi
Ar aš nesu visų žaviausias?
Marute, imk.

MARIJONA

Ak, kaip jai skauda!
Vargšėlė! Tiek prisikentėjo!

ROBENAS

590 Ji mėšlina! Jos nešti nederėjo!

MARIJONA

Nagi, pažvelk, kaip ją laikai?
Kojytėmis žemyn – blogai!

ROBENAS

Skubėjau ją pagriebt greičiau,
Todėl avelę taip laikau.
595 Pačiupinėk, kur vilkas stvėrė.

GOTJĖ

Pažvelki čia, kaip ji pamėlus.

MARIJONA

Gotjė, kalba jūs nešvanki.

ROBENAS

Marut, ją į rankas paimki,
Kad neįkąstų, pasisaugok.

MARIJONA

600 Ji nešvari, tepasigano,
Nenoriu imti į rankas.

BODONAS

Žinai, Robenai, esi jaunas,
Marutę myli taip karštai,
Kaip, žiūrint į tave, tikrai
605 Matyti, veski kuo greičiau ją,
Jei tik Gotjė tam pritaria.

GOTJĖ

Aš sutinku.

ROBENAS

Ir aš labai.

BODONAS

Tai veski ją.

ROBENAS, apkabindamas Marijoną
per liemenį

Ar taip gerai?

BODONAS

Taip, kuo puikiausiai, mielas drauge.

MARIJONA

610 Robenai, per stipriai suspaudei!
Švelniau šiek tiek ar negali?

BODONAS

Petrutė, rodos, nepavydi
Porelei laimės, išties keista...

PETRONĖLĖ

Gyvenime nebuvo leista,
615 Kad vyras į mane pažvelgtų.

BODONAS

Bet jeigu toks ir atsirastų,
Išdrįstum pamėgint tada?

PETRONĖLĖ

Su kuo?

BODONAS

Manim arba Gotjė.

HUBERTAS

Su manimi, švelni Petrute.

GOTJĖ

- 620 Dėl dūdmaišio, kurį jūs pučiat?
Giriesi tik tokiu turtu?
Aš arklį kinkomą turiu,
Akėčias, plūgą, pakinktus.
Aš gatvės išrinktas metru.
- 625 Apsiaustas, tunika šauni.
Motulė puikią taurę turi,
Man atiteks po jos mirties.
Vėjo malūnas teiks išties
Dar grūdų rentą amžinai,
- 630 Iš karvės pieno nemažai
Kasdien primelžiu, sūrį valgau.
Sakyk, Petrute, argi toks tau
Netinku?

PETRONĖLĖ

- O, priešingai, Gotjė.
Man nedrašu sustikinėt
- 635 Dėlei Gijo, broliuko savo,
Kol vienas kito nepagavot
Ir nesusipešėt, kvailiai.

GOTJĖ

- Manęs nenori, kaip sakai.
Tad laukia šiudviejų vestuvės.

HUBERTAS. Petronėlei, rodydamas
į jos krūtinę
640 Sakyk, ką slepia, šitos kuprės?

PETRONĖLĖ

Duonelę, druską ir pipirnę.
Ko, Marijon, taviškės pilnos?

MARIJONA

Tik sūrio pusryčių ir duonos,
Kur liko mums, dar obuolių,
645 Robeno pievon atneštų.
Nieko daugiau neatsirastų,
Vaišinkitės, nors vaišės prastos.

GOTJĖ

Kas nori kumpių sūdytų?

HUBERTAS

Kur jie, tie kumpiai?

GOTJĖ

Va, čia pat.

BODONAS

650 Štai sūriai, valgysit kaipmat.

HUBERTAS

Iš kokio pieno?

PETRONĖLĖ

Iš avies.

ROBENAS

Žirnių pakepintų turiu.

HUBERTAS

Lendi su tokiu mažmožiu?

ROBENAS

Ne, siūlau obuolių keptų.

655 Ar, Marijona, nori jų?

MARIJONA

Tik tiek?

ROBENAS

Ne, ne.

MARIJONA

Na, iš tiesų,

Sakyk, ką palikai man tu?

ROBENAS

Turiu pyragą kimštini,

Tokį skanų naminį,

660 *O tai ragausim, brangioji,*

Mudu abudu, aš ir jūs,

Ak, palūkėkit, mieloji,

*Meilų žodį išgirsit jūs.
Marute, ar dainuot toliau?*

MARIJONA

665 Dievuli šventas, taip!

ROBENAS

Sakau:

*Turiu riebę kaplūną
Storutėlį gaidžiūną.
O tai ragausim, brangioji,
Mudu abudu, aš ir jūs,
670 Ak, palūkėkit, mieloji,
Meilų žodį išgirsit jūs.*

MARIJONA

Sugrįžk greičiau pas mus, Robenai.

ROBENAS

Neišeinu juk visai dienai.
Prašau, drauguže, jūs nelaukit
675 Ir valgykit užgerdami.

MARIJONA

Nuskriaustume tave, vieni
Jei valgytume, nepalaukę.

ROBENAS

Na, ne. Greičiau, Marut, ištrauki
Tu sijonėlį margą savo,
680 Jis staltiese nesyk tarnavo,
Ir išdėliok ant jo maistelį.
Robenas pasišalina

MARIJONA

Petrut, gal pirmąjį kartelį
Patieskim sijonėlį tavo.

PETRONĖLĖ

Gerai, Marute, jei taip manot,
685 Aš sutinku, neprieštarauju.
Ištieskite, kur pageidaujat,
Štai prašom mano sijonėlį.
Marijona ištiesia Petronėlės
sijoną ant žemės

HUBERTAS

Suneškim savo valgymėlį,
Čionai greičiau, mieli senjorai.
Kiekvienas išdėlioja savo maisto
atsargas ant sijono

PETRONĖLĖ

690 Pažvelk, Marute, man atrodo,
Matau sugrižtantį Robeną.

MARIJONA

Tikrai, pažvelki, kaip jis eina!
Bėgte, lėkte! Ak, koks linksmuolis!

PETRONĖLĖ

O taip, Marute, jis šaunuolis,
695 Kaip stengiasi įtikti tau.

MARIJONA

Ar pūtikus ragų matau?

HUBERTAS

Kur jie?

GOTJĖ

Matai šiuos vaikus,
Kur nešas didelius ragus?

HUBERTAS

Dievuli šventas! Taip, matau.

ROBENAS, nešinas maistu ir
dūdmaišiais.

Jį lydi du menestreliai su ragais
700 Marute, štai ir aš. Prašau.

Paduoda jai maistą

Mane myli tu iš širdies?

MARIJONA

O taip.

ROBENAS

Sesule, tau išties
Dėkoju už švelnius žodžius.

MARIJONA

Oi! Kas gi čia?

ROBENAS

Šiuos dūdmaišius
705 Iš kaimo parnešiau. Tikrai.
Ar neatrodo jie gražiai?

MARIJONA

Robenai mielas, sėskis čia,
Draugužiai tavo sės šalia.

ROBENAS

Mielai, švelni brangioji drauge.
Visi susėda aplink valgius

MARIJONA

710 Užkąsti metas, argi ne?
Štai gabalėlis tau, drauguži.
Gotjė, ko jūsų mintys ūžia?

GOTJĖ

Apie Robeną vis mąstau.
Prisipažinčiau meile tau,
715 Bet pusbrolis esu Robeno.
O tu – dailučio sudėjimo.
Pažvelk, Bodonai, koks jos kūnas!

ROBENAS

Gotjė, šalin patrauk rankas.
Ne tavo draugė Marijona.

GOTJĖ

720 Tau pavydu?

ROBENAS

Taip, iš tiesų.

MARIJONA

Robenai, prašom nesibaimint.

ROBENAS

Bet pradeda tave jis maigyt.

MARIJONA

Gotjė, nurimkit, jeigu galit,
Nė motais jūsų man juokeliai.
725 Pradėkim šventę tučtuojau.

GOTJĖ

Gal norit paklausyt mieliau
Dainelės apie žygdarbius?

ROBENAS

Taip.

GOTJĖ, p a k i l d a m a s

Dainuoju, na, klausykit jūs:
Odižjė, sako Remberžė, tikras šūdas...

ROBENAS

730 Gotjė, pakaks. Fe, tikras šlamštas!
Ar dar ilgai padauža būsi?
Dainuoji, kad net kraipos ūsai.

GOTJĖ

Kvailelis paikas tu esi,
Kad žodžių žaismą man peiki!
735 Ar nepatiko tau dainelė?

ROBENAS

Ar jos kas nors klausytis gali?

PETRONĖLĖ

Te farandolą pavedžios
Robenas, dūdmaišiu pagros
Hubertas, šiedu pūs ragus.

MARIJONA

740 Surinkim veik šiuos daiktelius.
Sudeda likusius maisto produktus
užantin arba į krepšelius
Pradėk, Robenai, šokį šį.

ROBENAS

Mane, mieloji, skaudini!

MARIJONA

Nagi, drauguži, apkabinsiu.

ROBENAS

Tuojau, brangioji, tu išvysi,
745 Kaip šokį moku aš vedžiot.
Pirma vertėtų mums pašokt,
Šokėjai šaunūs esam mudu.

MARIJONA

Laikyki ranką man ant klubų,
Ir bus, kaip nori, mielas, tu.
Robenas ir Marijona šoka
skambant Huberto dūdmaišiui
ir ragams
750 Tai šokis! Argi ne puiku?

ROBENAS

Šaunu, Marute, tau patiko?

MARIJONA

Širdelė man vos neiškrito,
Esi šokėjas geras tu.

ROBENAS

Jau farandolą šokt galiu.

MARIJONA

755 Tada pradėkim, mielas drauge.

ROBENAS

Puiku, senjorai, nesibraukit,
O rankom susikibkit darniai,
Aš – prieky. Oi, Marute, švelniai
Man pirštinaitę pamėtėk.

Robenas vienoje rankoje laiko
pirštinę, o kita paima už rankos
Marijoną; pastaroji paduoda
kitą ranką Gotjė; po Gotjė
eina Petronėlė, po to Bodonas.
Farandola šokama du ar tris
kartus aplink sceną tol, kol
dūdmaišiu groja Hubertas
ir ragų pūtikai

PETRONĖLĖ

760 Robenai, Dieve tau padėk!
Kaip šauniai tu vedžioji mus!

ROBENAS

Sekite paskui mane, šiuo takeliu,

Vis takeliu, takeliu prie giraitės.

FARANDOLA NUTOLSTA IR IŠNYKSTA,
MUZIKANTAI TAIP PAT

KOMENTARAI

Adomo Aliečio kūriniai pradėti leisti XIX a. pradžioje originalo (senąja prancūzų) kalba be jokio vertimo į naująją kalbą. 1822 m. „Vaidinimas apie Robeną ir Marijoną“ pasirodė pirmąkart, Paryžiuje¹. Jį parengė buvęs Paryžiaus apeliacinio teismo tarėjas Louis-Jean-Nicolas Monmerqué (1780–1860) pagal Prancūzų nacionalinėje bibliotekoje saugomą rankraštį *P*, datuojamą XIII a. pab.–XIV a. pr., parašytą pikardiečių dialektu. Šis rankraštis – vienintelis, išsaugojęs beveik visus Adomo Aliečio kūrinius: dainas, dialoginius meilės eilėraščius (*jeux-partis*) ir motetus, „Keliaujančio maldininko vaidinimą“ (*Jeu de Pèlerin*), „Vaidinimą apie Robeną ir Marijoną“; tik jame išliko ir ištisas „Pavėsinės vaidinimo“ variantas su antrašte „Adomo vaidinimas“ (*Li jus Adan*) bei paantrašte „Pavėsinės vaidinimas“ (*Li jeus de le fuellie*). Jame užrašyta visų „Vaidinimo apie Robeną ir Marijoną“ dainų muzika, yra antraštė: „Čia prasideda Robeno ir Marijonos vaidinimas, sukurtas Adomo“ (*Chi commenche li gieus de Robin et de Marion c'Adans fist*).

XIX a. dar tris kartus buvo pakartotas „Vaidinimas apie Robeną ir Marijoną“, parengtas pagal tą patį *P* rankraštį; tiesa, ne atskirai išleistas, bet įvairiose viduramžių literatūros antologijose². Jų leidimu rūpinosi jėzuitas istorikas, prancūziškų

¹ *Li Gieus de Robin et de Marion*/ éd. par L. J. N. Monmerqué. – Paris : Firmin-Didot, 1822. – Toliau šiuose komentaruose bus minimas kaip *MonRM*.

² *Fabliaux ou contes, fables et romans du XIIe et XIIIe siècle*/ éd. par Legrand d'Aussy, 3e éd. – Paris : Jules Renouard, 1829. – T. 2, appendice, 1–15 p.; L. J. N. Monmerqué et F. Michel. *Le Théâtre français au Moyen Age*. – Paris : Firmin-Didot, 1839. – 102–

rankraščių Nacionalinėje bibliotekoje saugotojas Legrand's d'Aussy, arba kitaip Pierre's Jean-Baptiste's (1737–1800), prancūzų filologas, medievistas Francisque's Michelis (1809–1887) kartu su jau minėtuoju L.-J.-N. Monmerqué bei istorikas ir krikščioniškosios literatūros specialistas Jules de Douhet (?–1854).

Pirmą kartą visi Adomo Aliečio kūriniai (tarp jų ir „Pavėsinės vaidinimas“) paskelbti 1872 m. kritiniame teisininko, istoriko, kompozitoriaus Edmondo de Coussemakerio parengtame Paryžiaus leidime³. Visi tekstai imti iš *P* rankraščio ir papildyti medžiaga iš *A* rankraščio, parašyto XIV a. viduryje – antrojoje pusėje *francien* dialektu (saugomas Méjanės bibliotekoje Aix-en-Provence mieste): „Vaidinimo apie Robeną ir Marijoną“ (čia pavadinto „Robeno ir Marijonos vestuvės“ (*Mariage de Robin et Marion*) variantais bei dainelių natomis. Beje, daugelis žodžių šiame rankraštyje sunkiai įskaitomi.

Iki XIX a. pabaigos abiejų Adomo Aliečio vaidinimų leidimai pasirodė daugiausia, Prancūzijoje, Paryžiuje, ir tik vieną sykį – Vokietijoje, Marburge⁴. Jų leidimu 1886 m. pasirūpino vokiečių filologas Adolphas Rambeau, puikiai atkūręs tekstus iš minėtųjų *P* ir *A* rankraščių, jų medžiagą papildęs rankraščio *Pa* tekstais. Rankraštis saugomas Nacionalinėje bibliotekoje,

135 p. (pakartotiniai išleista 1842 m., 1885 m. ir 1929 m. jau kaip kritinis leidimas su originalo tekstu bei vertimu į naująją prancūzų kalbą); Le Comte de Douchet. *Dictionnaire de Mystères*. – Paris, 1854. – 1459–1522 p. – (Nouvelle Encyclopédie théologique de l'abbé Migne. – T. 43. *MonRM* kopija).

³ *Livres complètes d'Adam de la Halle* éd. par E. de Coussemaker. – Paris: Durand et Pedone Lauriel, 1872. – Toliau komentaruose – Coussemaker.

⁴ *Die dem trouvère Adam de la Halle zugeschriebenen Dramen: Li jus du Pelerin. Li gieus de Robin et de Marion. Li jus Adan!* ed. A. Rambeau. – Marburg: N. G. Elwert, 1886. – (Ausgaben und Abhandlungen aus dem Gebiete der romanischen Philologie. – T. 58.)

datuojamas XIII a.–XIV a. pradžia, parašytas pikardiečių dialektu. Jame trūksta 10 paskutinių „Vaidinimo apie Robeną ir Marijoną“ cilučių, o paties vaidinimo antraštė – „Vaidinimas apie piemenį ir piemenę“ (*Li Jeus du bergier et de la bergiere*).

Kaskart daugiau leidėjų dėmesio sulaukdavo „Vaidinimas apie Robeną ir Marijoną“. Net žymus prancūzų filologas, archyvaras paleografas Ernestas Langlois 1896 m. išleido pastarąjį kūrinį, o tik XX a. pradžioje ėmėsi ir „Pavėsinės vaidinimo“. 1923–1924 m. jo dėka abu kūriniai patenka į „Prancūzų viduramžių klasikos“ seriją⁵. E. Langlois, kaip ir jo pirmtakai, leidžia Aliečio kūrinius arba vien originalo kalba, arba pateikia tik savąjį vertimą iš senosios prancūzų kalbos į naująją. Tiesa, Langlois pradėjo tai daryti pirmasis (1929 m. pasirodo ir anksčiau minėti darbai, žr. išnašą nr. 2), todėl viduramžių dramos mylėtojai XX a. pradžioje jau galėjo skaityti šiuos kūrinius naująja prancūzų kalba, kūriniai tapo prieinami ne tik siauram filologų ratui. Beje, Vilniaus universiteto bibliotekoje galima susipažinti kaip tik su 1923 m. E. Langlois leidimu⁶.

⁵ *Le Jeu de Robin et Marion, par Adam le Bossu, trouvère artésien du XIIIe siècle* / éd. par E. Langlois. – Paris: A. Fontemoing, 1896. In-18; *Adam le Bossu, trouvère artésien du XIIIe siècle. Le Jeu de la Feuillée* éd. par E. Langlois. – Paris: H. Champion, 1911. – XII-75 p.; 19 cm. – (Les classiques français du Moyen âge. – T. 6. Pakartotiniai išleista 1923, 1976 ir 1984; 1995 m. paskelbta internete); *Le Jeu de Robin et Marion [Texte imprimé suivi du Jeu du pèlerin, par Adam le Bossu, trouvère artésien du XII siècle.* / éd. par E. Langlois. – Paris: Champion, 1924 (80-Abbeville: impr. F. Paillart). – X-93-4 p. – (Les classiques français du Moyen âge. – T. 36; pakartotiniai 1958, 1968 ir 1992, o 1995 m. internete).

⁶ *Adam le Bossu, trouvère artésien du XIIIe siècle. Le Jeu de la Feuillée et Le Jeu de Robin et Marion* Traduits par E. Langlois. – Châtillon-sur-Seine: impr. Euvrard-Pichat; Paris: E. de Boccard, 1923. – In-16, XXXI-159 p. [2075]. – XXXI-159 p.

Tačiau skaitydami nepajusime Adomo Aliečio poetinės jėgos, nes sudarytojas pateikė filologinį – neciliuotą abiejų kūrinių vertimą be originalo teksto. E. Langlois parengti Aliečio kūriniai leidžiami iki šiol ir skelbiami internete⁷.

XX a. tarsi iš naujo atranda XIII a. autorių. Jo kūriniais, ypač čia pristatomomis dramomis, intensyviai domimasi, pavyzdžiui, „Vaidinimu apie Robeną ir Marijoną“ kaip pirmąja operete susižavi ir muzikos tyrinėtojai. Abu veikalai vis iš naujo leidžiami vien originalo kalba arba šalia pateikiant vertimus į dabartinę prancūzų kalbą ar į kitas Europos kalbas (anglų, vokiečių, italų, olandų ir t.t.). Kai kurie leidimai, tarp jų ir *A rankraščio „Vaidinimo apie Robeną ir Marijoną“ originalas su iliustracijomis*, vertimu į anglų kalbą ir muzikinės dalies transkripcija publikuojami internete⁸.

Vis nuodugnesni filologų tyrinėjimai papildo Adomo Aliečio dramų vertimus naujomis prasmėmis, nauju suvokimu, o išsamūs komentarai, praplečiantys kūrinių kultūrinę erdvę, kartais esti ne trumpesni už tekstus. Vieni iš paskutinių kritinių „Vaidinimo apie Robeną ir Marijoną“ bei „Pavėsinės vaidinimo“ leidimų⁹, parengti Sorbonos profesoriaus Jeano

Pakartota 1964 m. – Toliau šiuose komentaruose bus minimas kaip *E. Langlois*.

⁷ Adresu <http://gallica.bnf.fr/> skelbiami elektroniniai Adomo Aliečio tekstų leidimai, kuriais rūpinasi Nacionalinė prancūzų biblioteka.

⁸ <http://www.byu.edu/~hurlbue/dscriptorium/aix166/>.

⁹ *Adam de la Halle. Le jeu de Robin et de Marion/* texte établi et trad. par J. Dufournet. – Paris: GF. Flammarion, 1989 (18-Saint-Amand: Impr. Bussière). – 252 p.: iliustr. – Toliau šiuose komentaruose bus minimas kaip *DufRM*; *Adam de la Halle. Le jeu de la feuillée/* texte établi et trad. par J. Dufournet. – Paris: GF. Flammarion, 1989 (18-Saint-Amand: Impr. Bussière). – 247 p.: iliustr. – Toliau komentaruose – *DufF*.

Dufournet ir išleisti Viduramžių literatūros serijoje, aprūpinti išsamiais komentarais, nuodugniais įvadiniais straipsniais, XIII a. istorinių ir kultūrinių įvykių chronologija, leidžiančia stipriau suvokti dramų atsiradimo prielaidas ir parašymo aplinkybes. Originalo tekstai imami iš *P* rankraščio, papildomi trūkstamomis eilutėmis iš kitų anksčiau minėtųjų, šalia pateikiamas filologinis vertimas į dabartinę prancūzų kalbą, nesistengiant išlaikyti originalo metro nei rimo, tik kreipiant dėmesį į Aliečio dramų muzikinį skambesį. Juose pridėti ir kiti Aliečio kūriniai bei kai kurių poeto amžininkų kūrinėliai.

Rengiant pirmą lietuvišką Adomo Aliečio dramų publikaciją iš esmės naudotasi J. Dufournet 1989 m. kritiniu leidimu, tiesa, kai kuriems komentarams remtasi E. Langlois 1923 m. publikacijos nuorodomis. Beje, remiantis pastarąja, skaitytojo patogumui visos tekstų remarkos rašomos šalia dialogų (1989 m. leidime jos nukeltos į komentarus, originalo tekstas irgi be remarkų).

Norėjosi pateikti kiek įmanoma meniškesnį kūrinių vertimą ir neapkrauti skaitytojo skrupulingais komentarais. Juose aiškinta tematikos, poetikos subtilybės, literatūrinis bei kultūrinis kontekstas.

Leidime pirmiausia pateikiamas „Pavėsinės vaidinimas“, laikantis vyraujančios tyrinėtojų nuomonės, jog chronologiškai jis parašytas pirmiau nei „Vaidinimas apie Robeną ir Marijoną“. (Tiesa, J. Dufournet mano atvirkščiai.)

Abiejų dramų originalo tekstai surimuoti talentinga Adomo Aliečio plunksna. Vyrauja gretutinis dviejų eilučių rimas. Kai kur, beje, ypač „Pavėsinės vaidinime“, Alietis išmoningai kaitalioja gretutinį rimą su gaubiamuoju. Vertime stengtasi išsaugoti senąją prancūzų kalbą parašytų tekstų rimus (pačių prancūzų nuomone, artimesne archajiškai lietuvių kalbai nei dabartinė prancūzų kalba).

Vertime, kaip ir originalo tekstuose, dominuoja 8–9 skiemenų eilutės, parašytos to meto kūriniams būdingu silabiniu (kirčiuotų–nekirčiuotų skiemenų santykis) metru.

Atskirai reikėtų aptarti abiejų dramų vertimus. Verčiant „Vaidinimą apie Robeną ir Marijoną“ susidurta su dvejopais tekstais – autoriaus Adomo Aliečio originaliu tekstu (herojų dialogai) ir pastoralės žanrui būdingomis dainelėmis. Pirmuoju atveju stengtasi išlaikyti minėtąją 8–9 skiemenų eilutę, tačiau verčiant daineles iškilo keblumų. Senąja prancūzų kalba sukurtos piemenų dainelės varijuoja nuo 7 iki 11 skiemenų eilučių. Siekiant išsaugoti muzikinį ritmą ir svarbius pasikartojančius motyvus, griežtai nepaisyta rimo ir skiemenų skaičiaus (bet stengtasi neviršyti 11 skiemenų).

„Pavėsinės vaidinimo“ originalus tekstas yra kur kas sudėtingesnis nei „Vaidinimo apie Robeną ir Marijoną“. Čia autorius nesitenkina vien silabine eilėdara, tačiau kūrinį pradeda 12 eilučių dvylikaskiemeniu aleksandrinu, gretutiniu rimu suderindamas po 4 eilutes. Tekstą apsunkina ir tikrinių vardų gausa, ir viduramžių pasaulio dvasia alsuojančių tuometinių aktualijų pliūpsnis. Todėl komentaruose stengėmės visa tai paaiškinti.

Rita Černiauskiene

P. S. Vertimo ir komentarų autorė dėkoja savo dėstytojai dr. Genovaitėi Dručkutei, kantriai vadovavusiai 1995–1997 m. Vilniaus universitete rašant magistro darbą viduramžių karnalizuoto pasaulio ir Adomo Aliečio kūrybos tema, dr. Sigitui Narbutui už kvietimą dalyvauti rengiant šią publikaciją, Franko-Baltų vasaros universiteto prezidentei Françoise d'Allens už išsamias pastabas verčiant bei parūpinta bibliografinę medžiagą.

„PAVĖSINĖS VAIDINIMO“ PAAIŠKINIMAI

11 Patarlė *Les tessons du vase révèlent encore sa beauté première*, dažnai pasitaikanti ir kituose viduramžių kūriniuose (pvz. „Lapino romane“, „Rutbiofo vedybose“). Adomas Alietis didesnėje savo poezijos dalyje linkęs pripažinti dvasinę ir moralinę naudą, gautą iš meilės ir savo žmonos. (Žr. *Alietio „Atsisveikinimo“*, 5 strofa: „Išsimokslinau jūsų dėka, nes prieš jus pažindamas buvau netašytas ir nemandagus žmogus“. *Les Congés d'Arras* (Jean Bodel, Baude Fastoul, Adam de la Halle), Paris–Bruxelles, 1965. Toliau – *Congés*).

12 Rikjė Ori (Riquier Aurri) – vedęs klerkas, ko gero, pirklys. Jo vardo loryniška forma Riccerus Aurifaber minima tarp tų, kurie pasirašė skundą dvipačių klerkų naudai. Pagal „Artua grafystės nekrologą“ Auris Rikiers mirė 1303 m., o Aurie Rikier žmona įrašyta 1300 m.

16 Rikjė Amjonas (Riquier Amions) – turtingas Araso miestietis, prekybininkas, miręs apie 1287 m.

17–19 Autorius žaidžia senosios prancūzų kalbos žodžiu *soutieus* (*subtil* – smulkus, subtilus, apsukrus, įžvalgus), kuris gali apibūdinti tiek sumanų, apsukrų, gudrų klerką, tiek smulkų svarą (svorio matą – *une livre*), tiek subtilią knygą (*un livre*; rašytojo knygą ir prekių žiniaraštį) ir net livrą (*une livre* – senovinė Prancūzijos sidabrinė moneta). Amjonas kartoja savo klientams, kad jam pakanka pelno po 2 denjė už svarą, kaip ir gelumbės pardavėjui iš „Klastingojo Lapino“ (*Renart le Contrefait*, Tarbé leidimas, p. 55), kuris siūlo savo prekę užtikrindamas imąs tik po 2 sū už svarą.

„VAIDINIMO APIE ROBENĄ IR MARIJONĄ“ PAAIŠKINIMAI

1–8 Gerai žinoma pastoralės žanro dainelė, aptinkama daugelyje kūrinų, matyt, ankstyvesnių nei šios pjesės tekstas. Kai kurie tyrinėtojai 1–2 eil. įžvelgia seksualinį motyvą, todėl 2 eil. būtų galima versti taip: „Paprashė Robenas – turės mane“. Pagal vyraujančią nuomonę, dramoje plėtojama vestuvinė tematika. Rankraščio *A* pavadinimas „Robeno ir Marotės vestuvės“ (*Mariage de Robin et Marote*), o *Pa* rankraščio – „Vaidinimas apie piemenį ir piemenę“ (*Li Jous du berger et de la bergiere*).

3 Žodžiai *la cotte* arba *cottelle* čia verčiami gana laisvai. Iš tiesų tai platokas rūbas, kurį dėvėjo tiek vyrai, tiek moterys. Vyrams jis siekęs kelius, moterims – iki pėdų. Moteriškoji suknelė-sijonėlis (taip tiksliausia būtų jį įvardyti) turėjo gilią kaklo iškirptę, kuri paprastai būdavo susegama sagėmis arba suvarstoma, kad būtų matyti marškiniai. Krūtinės, sijono ir viršutinė rankovių dalys buvo išplatintos. Šio rūbo atmaina yra ir toliau minima suknelė (*la sorquanie*): žr. 5 eil.

4 Gelumbė (*éscarlate*) - aukštos kokybės, plonos gelumbės rūšis, papuošta nedideliais spurgeliais.

5 *Souskanie* – ilga suknelė, pabrėžianti krūtinę. Rankovės siaurėjo apačioje ir buvo susegamos mažomis sagutėmis arba suvarstomos raišteliais, kartais net susiuvamos, ką tekdavo daryti vis iš naujo, keičiant tualetus. Viduramžiais tai išties elegantiškas rūbas. Gijomas de Loris šia suknele aprengia „Rožės romano“ (*Roman de la Rose*) veikėją Frančisą (Franchise). *Chainterele* – diržas. Valdant Pilypui Augustui vyriškojo diržo tipas buvo pritaikytas moterų kostiumams.

6 Originale *Aleuriva* – nieko nereikšiantis priedainis, panašiai kaip mūsų „lia-lia-lia-lia“.

15–17 Daugelyje pastorialių riteris užduoda tokį klausimą.

22–23 Tradiciniai piemenų daiktai. Krepšelis (*panetiere*) – per petį kabinamas odinis krepšys, kuriame piemenys laikydavo duoną. Botagas (*houlete*) – piemens lazdelė su metaline lenkta plokštele gale mėtyti grumstams į bandančias pasprukti avis. Peilis (*coutel*) dažnai būdavo piemenaičių nešiojamas netgi kaip papuošalas. Krepšelis su maistu gali simbolizuoti pilvą, botagėlis – kvailumo (naivumo) simbolis, peilis siejamas su seksualumu (*DufRM*).

25–29 Nesusikalbėjimas dėl dviprasmiško termino vartojimo. Originale *oisel* riteriui reiškia plėšrų medžioklinį paukštį, o Marijonai – žvirblinių giminės paukštį.

33–35 Originale *nule ane*. Pranc. *antis* – *cane* ir asilas – *âne*. Marijona supainioja žodį *ane*, reikšintį „antį“ (dabar jau išnykusį iš prancūzų kalbos ir išlikusį tik sudurtiniame žodyje *bédane* – „kaltas“), su žodžiu *asne* – „asilas“, kur „s“ nebuvo tariama (*E. Langlois*). Nepažindama riterinio gyvenimo būdo ir upinės medžioklės ypatumų, Marijona tuoj pat pagalvoja apie asilą (*DufRM*).

40 Originale garnys ir silkė pavadinami tuo pačiu žodžiu *hIRON*. Valstietiškas Marijonos tarimas suplaka du žodžius. Pranc. *hérons* – garniai, reiškia aristokratišką maistą, pranc. *harengs* – silkės – gavėniai būdingą maistą.

43 Vardas Ema (Emme) rimuojasi su žodžiu *quaresme* (gavėnia), o „Pavėsinės vaidinime“ jis rimavosi su *femme* (moterimi). „Araso Nekrologe“ minima *Emme, Emmeline, Emmelot* (*DufRM*).

49 Sakalais medžiodavo skraidančius paukščius.

51 Sakalas buvo „kepurėtas“, t. y. dėvėjo odinį gaubčiuką, neleidusį aiškiai matyti, pastarąjį jam nuimdavo prieš paleisdami.

65 Viduramžiais sūris sietas su pamišimu. Žr. „Pavėsinės vaidinimo“ 347 eil. komentara.

66 Dar nebuvo prisiūtų prie drabužių kišenių. Jas dažnai atstodavo korsažas, jei neturėdavo krepšelio ar delmonėlio.

69 Pasilinksminti (*jeuer*). XIII a. žodis *jouer* galėjo reikšti „atsiduoti malonumams“ arba „ištvirkauti“.

78 Žodis „draugė“ (*drue*) čia turėtų būti verčiamas kaip „meilužė“.

84 Robertas – kilminga Robeno vardo forma.

103. Vardas Robišonas (*Robechon* arba *Robichon*) aptinkamas daugelyje pikardiškųjų pastoralių. Tai pikardiškas Robeno deminutyvas, kaip ir Perišonas (*Perrichon–Pierre*), Bodišonas (*Baudechon–Baude*; žr. *E. Langlois*).

105 *S'irons jeuer dou leure leure va*, čia išversta laisviau. Galimas daiktas, kad žodis *jeuer* Robeno lūpose nuskamba kaip 71 eilutėje tuo pačiu žodžiu nusakytas riterio tikslas (dar syki pabrėžiamas kontrastas tarp aristokrato ir prasčioko). Ko gero, minėtoji frazė yra eufemizmas „pasimylėti“.

112 Originale *jupel* reiškia kaimiečių nešiojamą per liemenį smaugrą palaidinį, bendrą abiems lytims. Viduramžiams būdingas žodis, paplitęs pikardiečių tarmėje.

123 Kumštinės pirštinės (*les moufles*) buvo ir tebėra nešiojamos valstiečių. Marijona riterio pirštines (*gant*) palaikė kumštinėmis (*moufles*), o jo sakalą (*faucon*) – pesliu (*milan*).

146 Robenas sako pagiriamuosius žodžius sūriui kaip ir kvailys Valė iš „Pavėsinės vaidinimo“ (346–347 eil.): *Et si t'aporc, si con je croi, / Biau nié, un bon fromage cras*.

153 Jau mitiniais Filemono ir Baukidės (Ovidijaus „Metamorfozės“) laikais rūkyta kiauliena buvusi kabinama palubėje arba ant stogo sąsparų (*E. Langlois*). Kiaulės lašiniai, kumpis nuo senų laikų sudaro maisto pagrindą visoje Europoje. Kiekvienas regionas turėjo savų paruošimo būdų (*DufRM*).

159 Rutulio (*la choule*) žaidimas. Žr. „Pavėsinės vaidinimo“ 540 cil. komentara.

172–181 Šis refrenas yra populiarios pastoralės variacija: *Bargeronette, / Tres douce compaignette, / Donneiz moi vostre chapelet, / Donneiz moi vostre chapelet*. Robenas linksmumo dėlei nusprendė pamėgdžioti diduomenę: jis dainuoja pastoralę ir kreipiasi į Marijoną „jūs“, kai Marijona toliau jį tujina. Jis vaidina suvedžiotoją, parodijuodamas taip linksmai, kad jo draugė pamirštų riterį (konkurentą). Ta pačia dvasia šokamas šokis – riterinio pasaulio parodija.

208–210 Maždaug nuo 1180 m. ilgi vyrų plaukai buvo šiek tiek trumpinami ir garbinuojami. Viršugalvyje jie buvę trumpi, šukuojami į priekį, ant kaktos suformuojant garbaną. Plaukai iš nugaros ir iš šonų krito vertikaliai sulig puse kaklo ilgio, dengdami ausis stora garbana.

211 Farandola (*le treske*, variantai *tresche*, *tresque*) – prancūzų liaudies ratelis, greito tempo, žingsniai nesudėtingi; svarbiausios figūros – gyvatėlė, spiralė, kamuolys (TŽŽ). Ratelis, dažnai minimas viduramžių pasakojimuose ir epinėse dainose, ypač ryškiai aprašytas šioje pjesėje (XIII a.), po Renesanso išliko populiarius Prancūzijos provincijoje.

213 Originale *houssel/housiaus*: „suarstomi arba vientisi odiniai batai“. Vertime aiškumo ir trumpumo dėlei pasirinktas E. Langlois variantas *houseaux* – apsiaunamieji aulai arba auliniai batai.

217 Burdonas (*le muse au grant bourdon*) buvo dūdmaišių tipo žemo tono dūdelė (E. Langlois).

240 Žodis *menestrelis* (*menestrel*) Aliečio kūrinuose paprastai turi niekinamą prasmę. Tas pat yra ir Jeano Bodelio „Vaidinime apie šventąjį Mikalojų“ (*Jeu de Saint Nicolas*). Pagal kilmę *menestreliai* reiškę namų žmones (*des gens de maison*), dvaro tarnus (*des officiers de cour*), vėliau jais buvo pava-

dinti žonglieriai, priklausantys senjorui ir jo dvarui. Plačiau žr. „Pavėsinės vaidinimo“ 353 eil. komentara.

281 Sakalai medžioklėje turėdavo nedidelį prie pėdos pritvirtintą varpelį, kad medžiotojui lengviau juos būtų surasti.

297 Iš Marijonos pasipriešinimo galima spręsti, kad riteris nulipęs nuo arklio, stovi šalia piemenaitės ir stengiasi ją pabučiuoti.

304–305 Pastoralės refrenas, sukurtas ne Adomo Aliečio, mat pastarojo Robenas negalėtų turėti sidabrinės fleitos. Dažnai pastoralėse ir motetuose Robenas yra vaizduojamas grojantis fleita.

341 Originale *sercot* – ant (ilgų) marškinių nešiojama berankovė arba su rankovėmis tunika, su apykale ir puošta iškirpte, kad lengviau pralįstų galva. Šioje epochoje rūbai buvo velkami per galvą, išskyrus apsiaustą (*mantel*).

342–343 Gotjė dainuojamas refrenas (užkulisuose arba pakankamai toli) aptinkamas *Eustache de Fontaines* pastoralėje, kur jį atlieka piemenėlė.

365 Akivaizdi dviprasmybė.

389 Marijona pyksta ant Robeno, nes šiam leido tik apkabinti, bet ne bučiuoti.

425 „Karaliai ir Karalienės“ (*as Roys et as Roïnes*) – ypač aristokratiškas žaidimas, labai populiarius pastoralėse, tikrasis jo pavadinimas „Nemeluojantis karalius“ (*Roi qui ne ment*). Tai XIII–XIV a. salonų pasilinksminimas. Buvo renkamas karalius (arba karalienė), privalėjęs kiekvienam žaidėjui užduoti po provokuojantį klausimą dažniausiai meilės tema arba susijusį su žaidėjų jausmais, kad būtų galima sužinoti draugo ar draugės vardą. Savotiškas replikavimo menas. Valstiečiai, adaptuodami šį aristokratišką žaidimą, negalėjo apsieiti be nevikrių juokavimų. (Lietuvių kalba apie šį žaidimą galima

paskaityti knygoje J. Verdon, *Viduramžių malonumai*, Vilnius: Baltos lankos, 2000, p.123.)

428 Šv. Kozmo žaidimas būdingas pastoralės žanrui. Dovanojamos juokingos arba menkos dovanos šventajam, kuris, išdarinėdamas įvairiausias grimasas, stengiasi prajuokinti dovanotoją. Prasijuokusysis užima šventojo vietą. Juokas yra žaidimo esmė. Dovanojantysis dovaną šv. Kozmui turi išlikti nesusijuokęs. Žaidimo siužetas pagrįstas juoko draudimu. Tai ambivalentiškas, karnavalinis juokas. Juoktis draudžiama, bet kaip tik šv. Kozmo grimasos ir verčia juoktis. Taip juokas virsta patyčiomis. Galiausiai šiame žaidime triumfuoja juokas. (Iš esmės žaidimas primena mūsų advento laikotarpio ratelį-žaidimą „Sėdi jaščeras“; žr. *Smulkioji lietuvių tautosaka*, Vilnius: Mintis, 1968, p. 1036.)

483–485 Šis išsiskaičiavimo būdas lig šiol populiarus prancūzų vaikų žaidimuose. Tas, kuris ištaria „dešimt“ ir kurio delnas atsiduria viršuje – laimi.

491 Tik pradėjus skaičiuoti, dažnai būdavo sakoma „mano naudai“ (*empreu*) vietoj vienas (*un*). Be abejo, *empreu*, priešveiksčio *en premier* („iš pradžių“) trumpinys, čia supainiotas su posakiu *en preu* – „mano naudai“. Daugelis tyrinėtojų čia įžvelgia užkeikimo formulę: kieno nors naudai, nes būta prietaro, jog išsiskaičiavimas atneša nelaimę.

510–513 Eilutės primena farsą.

514 *Walecomme*. Pasisveikinimo frazė „sveiki atvykę“, pasiskolinta iš viduramžių olandų *willecome*. Ji aptinkama „Šventojo Mikalojaus vaidinime“ ir primena Valonės gyventojų pasisveikinimą.

581 Incidentas su vilku – dažnas pastoralių motyvas.

591 Sąsaja su 328–330 eil.

596 Originalo žodis *perse* gali būti suprastas dviprasmiškai: „pamėlęs“ (dab. prancūzų k. *bleauâtre*, kaip čia ir verčiama)

arba „skylė“ (dab. prancūzų k. *percée*). Gotjė nešvankių žodžių žaismas padeda suprasti Marijonos repliką 597 eil.

605–606 Originalo *prendre* čia verčiamas žodžiu „vesti“. Be abejo, autorius sužaidė šio veiksmazodžio dviprasmiškumu: dab. prancūzų k. *prendre en mariage* – „vesti“ ir *posséder* – „paimti, užvaldyti“.

666 Kaplūnas (*chapon*) – kepsniui penimas gaidys.

712 Netinkamas Gotjė elgesys. Vulgarusis Gotjė uždeda rankas ant Marijonos kūno; tiksliai nežinoma, kurią kūno vietą jis paliečia, bet iš Robeno reakcijos matyti, kad tai intymi vieta, ir pastarajam, kaip naujam sužadėtiniui, toks draugo elgesys nepriimtinas.

727 Dainos apie žygdarbius (*chansons de geste*) – epinės viduramžių poemos. Jas atliekantys žonglieriai buvo patys gerbiamiausi.

729 Originale *Audigier, dist Raimberge, bouse vous di*. Tai nešvankios poemos apie *Audigier* 321 eilutė. Tik čia klaidingai tariami vardai: kalbama ne apie *Raimberge*, *Audigier* motiną, bet apie *Grinberge*, jo priešą. Tai perrašinėtojų klaida. Autorius turėjo šią poemą žinoti. Tai epinė poema, bet grubaus tono, vos sukurta labai išpopuliarėjusi šiaurės Prancūzijoje kaip odenžjerės (*audengière*) žanras.